

Тернопільський національний економічний університет

• Кафедра економічної теорії

•

Міждисциплінарна курсова робота

з економічної теорії

на тему:

«Державний бюджет

та проблеми його збалансованості(2011-2015 рр.)»

Студентки 2 курсу групи ОПД-21

Напрямку підготовки

6.030509 «Облік і аудит»

Балабуст А.О.

Керівник: викл. Вірковська А.А.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль 2016

Зміст

Вступ.....	3
1.Теоретико-методологічні основи бюджету.....	6
2.Аналіз структури державного бюджету України (2011-2015 рр.).....	17
3.Проблеми збалансованості державного бюджету України та шляхи їх вирішення.....	24
Висновок.....	33
Список використаної літератури.....	36
Додатки.....	38

Вступ

Державний бюджет - це невід'ємний атрибут кожної країни та важливий інструмент реалізації економічної та соціальної політики. Виходячи з реалій сьогодення особливої актуальності набуває проблема побудови досконалої та ефективної системи формування дохідної та видаткової частини державного бюджету враховуючи їх структуру для ефективного розвитку національної економіки.

Вагомий внесок у вивченні питань визначення сутності, функцій, аналізу державного бюджету зробили такі вчені-економісти, як О.Д. Василик, Л.К. Воронова, Г. Дворецька, М.В. Карасьова, В. Лобода, О.А. Музика, О.Ю. Семенова та інші. Варто зазначити, що вказані автори мають різні погляди щодо тлумачення поняття бюджету, а тому актуальним є поглиблене дослідження сутності бюджету, що дасть можливість учасникам бюджетних правовідносин однаково розуміти його правову і економічну природу, призначення державного бюджету. [4, с. 51]

Актуальність даної теми полягає в тому, що саме з допомогою бюджету держава надає суспільству унікальні блага й послуги, які істотно впливають на рівень добробуту та якість життя: оборона країни, національна безпека й правопорядок, благоустрій, захист довкілля, освіта, охорона здоров'я, наука, культура тощо.

Бюджет є унікальним інструментом здійснення економічної політики, якби не було бюджету, держава не могла б виконувати свої функції, суспільство не отримувало б певних послуг, не відбувався б розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту за підрозділами виробництва, галузями економіки, адміністративно-територіальними утвореннями, також верствами населення. Державний бюджет починає функціонувати майже з виникненням держави. Уперше появу бюджету та процес його затвердження було виявлено у Великій Британії. Слово бюджет запозичене з англійської (budget), що перекладається як «шкіряний мішок, торба, гаманець» [4, с. 122].

Економічний зміст бюджету та його ланок розкривається в процесах формування та розподілу грошових ресурсів, які за своєю сутністю дуже різноманітні й охоплюють усі рівні державного управління. Рух валового внутрішнього продукту на всіх стадіях - від створення до споживання здійснюється за допомогою грошових фондів. Тому залежно від того, як відбувається процес мобілізації та використання бюджетних коштів, як це впливає на формування в кінцевому підсумку фондів споживання та нагромадження визначається роль бюджету в управлінні економікою. У зв'язку з цим важливе значення має постійне удосконалення системи мобілізації доходів бюджету, краще використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Будь-яка держава може виконувати притаманні їй функції лише за наявності відповідних коштів. При цьому існує прямий зв'язок між обсягом функцій, які виконує держава, і обсягом коштів: розширення функцій потребує збільшення доходів, і навпаки, для того щоб істотно зменшити потребу держави в коштах, необхідно переглянути функції, які вона виконує.

Кошти, які централізує держава, акумулюються переважно в бюджеті. Бюджет як економічна категорія з'явився набагато пізніше, ніж такі поняття, як податки або доходи держави. Основною причиною його появи була необхідність планування і контролю за загальнодержавними доходами і видатками. [11, с. 33]

Метою курсової роботи є розгляд державного бюджету, загалом, і виявлення проблем його збалансованості, зокрема, як найважливішого елементу системи країни.

Предметом дослідження даної курсової роботи є аналіз державного бюджету, максимальний контроль, та прийняття рішень для стабілізації, збалансованості бюджету.

Об'єктом дослідження є – державний бюджет та проблеми його збалансованості.

Основними завданнями, виходячи із поставленої мети, є:

- визначення теоретико-методологічних основ розвитку державного бюджету, що передбачає дослідження історичного розвитку;
- дослідження аналізу структури державного бюджету України;
- з'ясування проблем збалансованості державного бюджету, а також шляхи їх вирішення.

1. Теоретико-методологічні основи бюджету

У наш час бюджет відіграє важливу роль для суспільства та є одним із основних інструментів державного регулювання соціально-економічних процесів, складання бюджету потребує розробки основних напрямів формування та використання бюджетних коштів, з огляду на завдання, що стоять перед суспільством на певному етапі його розвитку.

Бюджет, як провідна ланка фінансової системи - найважливіша економічна категорія, що відображає грошові відносини між державою та учасниками суспільного виробництва в процесі розподілу та перерозподілу новоствореної вартості в суспільстві.

З точки зору вчених та науковців існує думка, що термін «бюджет» походить від англійського слова budget, в перекладі з якого це означає «шкіряний гаманець». В Англії у 16-17 ст. процедура затвердження субсидій королю здійснювалася на засіданні палати громад. Відповідний законопроект знаходився в портфелі канцлера, який перед закінченням засідання відкривав цей портфель і діставав відповідні папери. Це отримало назву «відкриття бюджету», а пізніше проект, який мав вигляд плану доходів та видатків та затверджувався парламентом Англії, отримав назву «бюджет». [4, с. 116]

У «Народній енциклопедії» Росії наведено наступне визначення бюджету: «Під бюджетом розуміють план ведення господарства на певний період - звичайно на рік. Затверджений бюджет - це дії над виконавчою владою, і остання має право розпоряджатися коштами лише в його межах» .

Являючись матеріальною базою існування держави, формою реалізації її функцій, основою благополуччя народу та інструментом втілення соціально-економічної політики, проблеми бюджету хвилюють сучасних українських вчених, таких як: І.Бескида, С.Юрія, О.Василика, А.Єпіфанова, І.Сала, В.Кравченка, В.Опаріна, О.Кириленко, Ю.Пасічника та багатьох інших.

Так, професор О.Д.Василик дає наступне визначення поняттю бюджету України: «Бюджет - це фонд фінансових ресурсів, який перебуває у

розпорядженні органів виконавчої влади певного рівня й використовується для виконання покладених на них функцій, передбачених Конституцією України».

Згідно з Бюджетним кодексом, що був прийнятий 21 червня 2001 року Верховною Радою України: «Бюджет - це план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду».

Таким чином, бюджет держави як план фінансових ресурсів являє собою сукупність Державного бюджету, Республіканського бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів. [14, с. 39]

Сьогодні, в умовах трансформації економіки України, Державний бюджет зберігає свою важливу роль: саме через нього відбувається централізація коштів і перерозподіляється близько 30% валового внутрішнього продукту (ВВП) та відбивається економічна й соціальна політика країни.

Рис. 1.1. Аспекти державного бюджету

За економічною суттю Державний бюджет характеризується певними грошовими відносинами, що виникають між державою, з одного боку, і юридичними та фізичними особами - з іншого, із приводу утворення фонду фінансових ресурсів держави та його використання на соціально-економічний розвиток відповідно до державних функцій.

За матеріальним змістом бюджет - це централізований фонд грошових ресурсів держави, що знаходяться в постійному русі, і складаються з вхідних та вихідних бюджетних потоків. Через Державний бюджет здійснюється централізація коштів відповідно до чинного законодавства, що дає змогу втілювати в життя намічені державою заходи та проводити єдину економічну та соціальну політику на всій території країни. [11, с. 321]

Бюджет, як матеріальна база існування держави, як загальнодержавний грошовий фонд характеризується: по-перше, значними розмірами; по-друге, маневреністю; по-третє, наявністю резервних фондів.

Розмір обсягу бюджету залежить від багатьох факторів, основними з яких є:

- рівень розвитку та виробничий потенціал економіки;
- методи господарювання;
- масштаби і спрямованість бюджетних програм, що реалізуються через бюджет;
- напрями діючої фінансової політики;
- взаємопогодженість дій всіх ланок бюджетної системи.

За своєю формою бюджет - це основний фінансовий план, баланс доходів та видатків держави. За характером - це документ, що затверджується щорічно і має силу закону, за допомогою якого досягається взаємоузгодження системи всіх фінансових балансів країни, та формування зведеного фінансового балансу держави.

Зведений фінансовий баланс держави - це система фінансових планів, що характеризують фінансові ресурси всіх секторів економіки незалежно від форм власності, обов'язкові та добровільні платежі населення; довгострокові кредити банків; доходи від зовнішньоекономічної діяльності.

Зведений бюджет України - це документ, який не затверджується, а використовується для статистичного узагальнення планових та фактичних обсягів ресурсів, що перерозподіляються через бюджет. [21, с. 530]

За організаційною структурою бюджет - це центральна ланка фінансової системи держави, що тісно пов'язана з усіма іншими ланками. Саме бюджет, як основний грошовий фонд держави, впливає на грошовий розмір та пропорції кожної ланки фінансової системи. Через бюджет здійснюється розподіл та перерозподіл грошових ресурсів:

- між секторами економіки;
- між регіонами;
- між виробничою та соціальною сферами;
- між окремими верствами населення.

За допомогою державного бюджету державні органи управління, з одного боку, мобілізують кошти, необхідні для забезпечення розвитку країни, а з іншого – витрачають їх з метою виконання функцій, що здійснюються на різних рівнях. З використанням фіскального механізму частка ВВП концентрується у складі державного бюджету. Далі вона використовується з метою забезпечення економічного розвитку країни, вирішення соціальних проблем, утримання органів державного управління, забезпечення обороноздатності країни та ін. Державний бюджет (основний фонд державних фінансових ресурсів) є обов'язковим елементом державних фінансів кожної країни. Без державного бюджету не можливе існування державності, оскільки в таких випадках відсутні джерела фінансування функцій держави. Державний бюджет приймається законодавчим органом на кожний рік і є законом, який має виконувати виконавча влада. [16, с. 51]

До складу державного бюджету входять доходи і видатки. Доходи бюджету формуються за рахунок джерел, що визначені законодавством. Відсутність законодавчого регламентування дохідної частини бюджету може призвести до посилення податкового тиску на платників за рішенням виконавчої влади. Тобто, доходи – економічні відносини, які виникають у державі з юридичними і фізичними особами в процесі формування бюджетного фонду країни. Доходи охоплюють ту частину фінансових відносин, яка пов'язана з формуванням фінансових ресурсів держави та

державних підприємств, при цьому акумульовані державою фінансові ресурси належать до централізованих і зосереджуються у бюджеті і фондах цільового призначення.

Таке саме важливе значення має і регламентування бюджетних видатків. Видатки бюджету – це економічні відносини, що виникають з приводу розподілу коштів бюджетного фонду держави. Для упорядкування їх розподілу та забезпечення ефективного використання склад видатків та перелік головних розпорядників бюджетних коштів також установлюються законом. Вони мають цільове спрямування. Фінансування видатків бюджету здійснюється, як правило, на основі принципу безповоротності виділених коштів. Державний бюджет щорічно приймається законодавчим органом і має статус закону. [17, с. 221]

Залежно від співвідношення між доходами і видатками державного бюджету розрізняють такі його види:

- збалансований бюджет;
- бюджет зведений з позитивним сальдо і зведений з дефіцитом.

Збалансований бюджет має місце, якщо видатки (з урахуванням надання кредитів) дорівнюють доходам (з урахуванням повернення кредитів). У разі перевищення сум доходів над видатками виникає профіцит бюджету (позитивне сальдо). І навпаки, коли обсяг доходів недостатній для фінансування видатків, бюджет зводиться з дефіцитом (від'ємне сальдо).

Величина та структура доходів і видатків державного бюджету визначаються багатьма факторами. Формування доходів передбачає стягнення податкових платежів і одержання неподаткових та інших надходжень. Як перша, так і друга групи мають певні межі, а також багато в чому залежать від прийняття політичних рішень і організації виконання бюджету за доходами. Величина і структура видатків детермінуються історичними, економічними, політичними та іншими факторами. Формування раціонального співвідношення між доходами і видатками

державного бюджету здійснюється у процесі взаємодії гілок державної влади шляхом участі в бюджетному процесі. [22, с. 129]

Державний бюджет України складається із загального та спеціального фондів. Розподіл на два фонди пов'язаний з тим, що в складі державного бюджету виокремлюється два основних напрями надходжень та використання коштів. Один з них має загальний характер. Кошти, одержані з установлених джерел до такого фонду використовуються за напрямами, що визначаються законодавством у поточному році на цілі, визначені бюджетними призначеннями. Запровадження спеціального фонду передбачає, що надходження коштів до його складу здійснюється за рахунок заздалегідь визначених джерел. Такі доходи не надходять до загального фонду, а акумулюються окремо (в межах спеціального фонду). Вони є основою видатків спеціального фонду і не можуть бути вилученими на користь проведення видатків загального фонду. Тому поділ бюджету на два фонди дає можливість забезпечити здійснення видатків за рахунок спеціального фонду навіть за умов недофінансування видатків загального фонду. Видатки спеціального фонду здійснюються за рахунок і в межах доходів, спрямованих до нього. Як і для загального фонду, для спеціального фонду державного бюджету законодавством установлено поділ видатків на такі групи: видатки споживання та видатки розвитку. Кошти загального фонду державного бюджету формуються за рахунок таких надходжень, як:

- 1) доходи, що не призначені для зарахування до спеціального фонду;
- 2) кошти, які залучаються у процесі фінансування бюджету.

Доходи спеціального фонду бюджету забезпечуються шляхом залучення коштів із джерел, заздалегідь визначених Законом про Державний бюджет на поточний рік. Крім того, до них можуть належати гранти і дарунки (у вартісному вираженні), одержані розпорядниками бюджетних коштів для конкретної мети. За рахунок загального фонду бюджету здійснюється фінансування всіх видатків, крім тих, які передбачено проводити зі спеціального фонду. [22, с. 120]

Кошти державного бюджету є основою фінансування важливих напрямів розвитку держави, до яких, зокрема, належать:

- насамперед, це ситуація, яка склалася в країні. Більшість коштів іде на забезпечення обороноздатності країни, тобто на утримання бійців АТО;
- забезпечення загальних умов діяльності (державне управління, оборона і безпека, формування державних резервів, ліквідація надзвичайних та аварійних ситуацій, проведення зовнішньоекономічної діяльності та ін.);
- фінансування соціально-культурного розвитку (освіта, охорона здоров'я, фізкультура і спорт, засоби масової інформації, житлово-комунальне господарство);
- реалізація програм соціального захисту та соціального забезпечення населення (виплата пенсій і допомоги);
- фінансування економічної діяльності держави (фінансування та кредитування промисловості, енергетики, будівництва, АПК, транспорту, зв'язку, проведення фундаментальних досліджень)
- фінансування державних цільових фондів.

Сукупність державного бюджету та місцевих бюджетів складає бюджетна система України, побудована з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв. Разом з тим, основою розвитку бюджетної системи є принцип єдності. Він свідчить про наявність єдиного рахунку доходів і видатків кожного елемента бюджетної системи. Єдність бюджетної системи забезпечується єдиною правовою базою, єдиною бюджетною класифікацією, єдиним регулюванням бюджетних відносин, єдиною грошовою системою, єдністю порядку виконання бюджетів та ведення бухгалтерського обліку і звітності. [2, с. 95]

Сутність бюджету реалізується через його функції (рис.2). В економічній літературі немає єдиної думки щодо кількості функцій бюджету. Такі економісти, як Ю.В.Пасічник, С.І.Юрій схиляються до існування двох

чітко структурованих функцій - розподільчої та контрольної. І.О.Петровська та Д.В.Клиновий вказують на три функції бюджету: акумулятивної, розподільчої та контрольної. В інших літературних джерелах зустрічаються вказівки на чотири функції, що виконує бюджет: розподільчу, регулюючу, контрольну, соціальну.

Дійсно, найбільш наявні та структуровані дві функції - розподільча та контрольна, але не можна не вказати регулюючу та стимулюючу роль бюджету та обминути питання фінансового забезпечення соціальної політики за рахунок коштів бюджету. Основні функції бюджету подані на рисунку 1.2. Зміст функцій та характер їх реалізації залежить від рівня розвитку економічних процесів в країні.

Через розподільчу функцію здійснюється процес акумуляції коштів держави та подальший їх розподіл для задоволення потреб суспільства. За допомогою бюджету розподіляється і перерозподіляється ВВП та національний дохід; а в розподільчих відносинах беруть участь всі учасники суспільного виробництва. Роль держави у розподільчих процесах із розвитком ринкових відносин постійно зростає.

Рис. 1.2. Функції державного бюджету

Важливе значення, особливо в країнах з ринковою економікою, належить соціальній функції бюджету. В останні роки в Україні спостерігається зміцнення бюджету не тільки як основного важеля ефективного розвитку економіки, але прагнення до вирішення в першу чергу соціальних проблем суспільства за рахунок коштів бюджету. Про це свідчить перш за все обсяг видатків, спрямованих на реалізацію державної програми

«Соціальний захист та соціальне забезпечення в Україні», що збільшився відповідно до Закону України «Про Державний бюджет на 2005 рік» в порівнянні з 2004 роком вдвічі. [13, с. 19]

Сутність контрольної функції полягає в сприянні своєчасному та повному надходженню коштів до бюджету, їх оптимальному розподілу, перерозподілу та ефективному використанню, а також дає можливість проаналізувати і виявити розміри та причини відхилень фактичних доходів та видатків бюджету від запланованих.

Таким чином, Державний бюджет:

- 1) концентрує основні фінансові ресурси держави;
- 2) основне джерело розвитку економіки та соціальної сфери країни;
- 3) матеріальна база для виконання державою своїх функцій;
- 4) інструмент перерозподілу новоствореної вартості між окремими територіями, галузями, верствами населення;
- 5) інструмент фінансового контролю за формуванням та ефективним використанням грошових фондів держави.

Також основою побудови бюджетної системи України є принципи:

Рис. 1.3. Принципи бюджетної системи України

- збалансованості (витрати повинні відповідати обсягу надходжень до бюджету);

- повноти (враховуються всі надходження та витрати бюджету);
- принцип самостійності (Державний бюджет України та місцеві бюджети є самостійними. Держава коштами державного бюджету не несе відповідальності за бюджетні зобов'язання органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування);
 - принцип єдності (єдність бюджетної системи України забезпечується єдиною правовою базою, єдиною грошовою системою, єдиним регулюванням бюджетних відносин, єдиною бюджетною класифікацією, єдністю порядку виконання бюджетів та ведення бухгалтерського обліку і звітності);
 - ефективності (заплановані цілі мають бути досягнуті залученням мінімального обсягу коштів та досягненням максимального результату);
 - принцип публічності та прозорості (Державний бюджет України та місцеві бюджети затверджуються, а рішення щодо звіту про їх виконання приймаються відповідно Верховною Радою України, Верховною Радою Автономної Республіки Крим та відповідними радами);
 - відповідальності (кожен учасник бюджетного процесу несе відповідальність за свої дії або бездіяльність);
 - принцип обґрунтованості — бюджет формується на реалістичних макропоказниках економічного і соціального розвитку держави та розрахунках надходжень до бюджету і витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил;
 - цільового використання коштів (бюджетні кошти використовуються тільки на цілі, визначані бюджетними призначеннями);
 - субсидіарності (розподіл видів видатків між державними та місцевими бюджетами ґрунтується на необхідності максимального наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача).

Місцевий бюджет – це державний фонд фінансових ресурсів, що формується і використовується для забезпечення виконання функцій держави

на місцевому рівні. Місцевий бюджет охоплює надходження і витрати на виконання повноважень відповідних органів влади: АР Крим, обласні бюджети, районні бюджети, бюджети районів у містах, бюджети місцевого самоврядування (серед них виділяють бюджети територіальних громад сіл, селищ та міста). [26, с. 51]

2. Аналіз структури державного бюджету України (2011-2015 рр.)

Як фінансовий план Державний бюджет має дві структурні складові частини, а саме: доходи та видатки (Рис. 2.1.).

Доходи і видатки бюджету - це об'єктивні категорії, кожна з яких має специфічне суспільне призначення: доходи служать фінансовою базою діяльності держави, видатки - задовольняють загальнодержавні потреби. Доходи бюджету виражають економічні відносини, які виникають у держави з юридичними і фізичними особами в процесі формування бюджетного фонду країни.

Рис. 2.1. Структурні складові Державного бюджету

Формою прояву категорії доходи бюджету служать різні види платежів підприємств, організацій і населення в бюджет, а їх матеріальним втіленням - грошові кошти, які мобілізуються в бюджет. Характеризуючи економічну сутність категорії доходи бюджету, необхідно звернути увагу на те, що бюджетні доходи, з одного боку, є результатом розподілу вартості суспільного продукту між різними учасниками відтворювального процесу, а з іншого - об'єктом подальшого розподілу сконцентрованої в руках держави вартості.

Головне матеріальне джерело доходів бюджету - внутрішній валовий продукт. Якщо для покриття фінансових потреб його недостатньо, держава залучає національне багатство (сукупність матеріальних благ, створених

працею попередніх і нинішніх поколінь і залучених в процес відтворення природних ресурсів, яким розпоряджається суспільство на певний момент часу), а саме: доходи від приватизації державного майна, від продажу золотовалютного запасу та інших національних цінностей.

Склад бюджетних доходів, їх структура органічно пов'язані з обсягами суспільного продукту і національного доходу і визначаються фінансовою політикою держави.

Доходи бюджету класифікують за різними ознаками. Залежно від методів мобілізації доходи бюджету поділяють на податкові та неподаткові.

Країни з ринковою економікою доходи своїх бюджетів формують, в основному, за рахунок податків. У доходах центральних бюджетів розвинутих країн вони досягають 80-90 %, а в США - більше 95 %.[15, с.126]

Неподатковими доходами бюджету є:

- доходи від використання майна, що перебувають у державній власності (орендна плата від здачі в оренду державного майна; відсотки за залишками бюджетних коштів на рахунках у кредитних організаціях; дивіденди за акціями, власником яких є держава; повернення державних і бюджетних кредитів та ін.);
- доходи від продажу майна, що перебувають у державній та комунальній власності;
- проценти і дивіденди, нараховані на частку майна, що належить державі в майні господарських товариств;
- проценти і дивіденди, нараховані на частку майна, що належить державі в майні господарських товариств;
- доходи від платних послуг що надаються органами державної влади та органами місцевого самоврядування, а також бюджетними установами;
- кошти, отримані в результаті застосування заходів громадянсько-правової, адміністративної і кримінальної відповідальності (штрафи, конфіскації, компенсації та інші суми примусового вилучення);

- інші неподаткові доходи.

У доходи бюджету можуть зараховуватись трансферти - перерахування від фізичних і юридичних осіб, міжнародних організацій і урядів іноземних держав, інших органів державної влади на безоплатній та безповоротній основі.

Видатки бюджету - це економічні відносини, що виникають з приводу розподілу коштів бюджетного фонду держави.

№ п/п	Найменування згідно з відомчою класифікацією видатків	Роки							
		2011, млн. грн.	питома вага%	2012, млн. грн.	питома вага, %	2013, млн. грн.	питома вага, %	2014, млн. грн.	питома вага, %
1.	Міністерство фінансів України	126397,3	37,4%	147651,9	40,8%	137223,2	32,7%	1749066,8	0,4%
2.	Міністерство соціальної політики України	62 800,2	18,6%	53 872,4	14,9%	88 639,2	21,1%	92996137,0	20,1%
3.	Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України	20 611,6	6,1%	21 773,9	6,0%	24304,4	5,8%	26763653,5	5,8%
4.	Міністерство оборони України	13 688,8	4,1%	17 402,2	4,8%	15 315,1	3,6%	15632221,5	3,4%
5.	Міністерство внутрішніх справ України	13 858,4	4,1%	14 434,6	4,0%	16 059,7	3,8%	19064322,7	4,1%
6.	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	8 803,0	2,6%	10 062,2	2,8%	15 651,3	3,7%	19367979,1	4,2%
7.	Міністерство охорони здоров'я України	8 273,1	2,5%	9 878,7	2,7%	10 001,8	2,4%	10083900,7	2,2%
8.	Міністерство аграрної політики та продовольства України	11 589,8	3,4%	12 046,4	3,3%	8 721,2	2,1%	8511173,10	1,8%
9.	Інші видатки	71 616,9	21,2%	74 463,6	20,6%	103 927,9	24,8%	268043273,9	58%
	Всього	337639,1	100,0%	361 585,9	100,0%	419 843,8	100,0%	462211728,3	100,0%

Рис. 2.2. Структура видатків державного бюджету України за 2011-2014 рр.

Формою прояву цих відносин є конкретні види видатків, кожний з яких може бути охарактеризований з кількісної і якісної сторони. Якісна характеристика дає змогу установити економічну природу і суспільне призначення кожного виду бюджетних видатків, а кількісна - їх величину.

Витратна частина бюджету вирізняється різноманітністю, але в більшості країн призначена для фінансування загальнодержавних програм (інвестиційні, економічні, розвитку виробничої і соціальної інфраструктури та ін.). Бюджетні асигнування направляються у вигляді субсидій, кредитів, державних гарантій для фінансової підтримки фермерських господарств, малих підприємств, житлового господарства тощо. Бюджет відіграє також важливу роль у соціальному захисті громадян, розвитку невиробничої сфери.

Частину бюджетних коштів держава направляє на оборону, утримання правоохоронних органів, апарату управління та ін.

З метою з'ясування ролі і значення бюджетних видатків в соціально-економічному житті держави фінансовою теорією і практикою розроблена класифікація бюджетних витрат. Однією із найважливіших ознак такої класифікації є функціональна, яка відображає напрями використання коштів бюджету на виконання конкретних функцій держави.

Функціональний поділ видатків дає змогу виявити пропорції в розподілі бюджетних коштів і, змінюючи їх, домагатися необхідних зрушень у галузевій структурі суспільного виробництва. Так, необхідність посилення соціальної спрямованості усього суспільного розвитку потребує більше коштів бюджету спрямовувати у соціальну сферу, забезпечуючи тим самим прискорені темпи її зростання. [15, с.152]

Залежно від економічної характеристики операцій, під час проведення яких здійснюються бюджетні видатки, вони класифікуються на поточні і капітальні. Поточні бюджетні видатки пов'язані із наданням бюджетних коштів юридичним і фізичним особам з метою покриття їх поточних потреб.

До цих затрат відносять:

- закупівлю товарів і послуг, необхідних для утримання економічної і соціальної інфраструктури (оплата праці державних службовців, закупівля предметів і матеріалів, необхідних для поточних господарських цілей, оплата транспортних і комунальних послуг та ін.);
- трансферти населенню (пенсії, стипендії, допомоги, інші виплати);
- поточні субсидії державним і приватним підприємствам, а також н органам влади;
- виплату процентів за державним боргом та ін.

У своїй сукупності поточні видатки формують звичайний (поточний) бюджет, на який припадає основна частина всіх бюджетних витрат.

Капітальні видатки пов'язані із інвестуванням бюджетних коштів в основні фонди і нематеріальні активи, зі створенням державних запасів і резервів. Вони включають затрати на нове будівництво і розвиток діючих об'єктів державної і комунальної власності (їх розширення, реконструкцію і технічне переоснащення), інвестиційні субсидії, довгострокові бюджетні кредити і державні гарантії інвесторам, що фінансують високоефективні інвестиційні проекти. Сукупність цих видатків формує бюджет розвитку.

В Україні, з погляду предметної спрямованості, видатки бюджету поділяються на:

- фінансування управління;
- фінансування національної оборони;
- фінансування фундаментальних та прикладних наукових досліджень;
- фінансування правоохоронної діяльності та забезпечення безпеки держави;
- фінансування міжнародної діяльності;
- фінансування галузей економіки;
- фінансування соціально-культурних закладів і заходів;
- видатки на обслуговування державного боргу; створення резервних фондів;
- інші витрати і виплати.

Надання бюджетних коштів здійснюється у таких формах:

- кошторисне фінансування окремих бюджетних програм - закладів, установ і організацій бюджетної сфери;
- трансферти населенню;
- бюджетні кредити юридичним особам (у тому числі податкові кредити на сплату податків);
- субвенції і субсидії фізичним і юридичним особам;
- бюджетні інвестиції у статутні капітали діючих або новостворюваних юридичних осіб;

- бюджетні позики державним позабюджетним фондам; міжбюджетні трансфери (дотації вирівнювання, субвенції, інші дотації);
- кредити іноземним державам.

Рис. 2.3. Структура державного бюджету і співвідношення між його елементами

Збалансований державний бюджет країни становить рівність обсягів доходів і витрат бюджету.

Профіцит бюджету (згідно з вимогами Бюджетного кодексу України) допускається виключно з метою погашення основної суми державного боргу, тобто доходи більші за видатки.

З дефіцитом (перевищення видатків над доходами). Таке явище свідчить про те, що до бюджету включені такі видатки, які не мають грошового забезпечення.

Бюджетний дефіцит - це та сума, на яку в даному році витрати бюджету перевищують його доходи.

Причини дефіциту бюджету пояснюються цілим рядом факторів:

- глибокою структурною й технологічною незбалансованістю виробництва, постійним виснаженням природних ресурсів, зниженням науково-технічного потенціалу;
- послабленням контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємств, постійним зростанням цін, інфляцією;
- нераціональною зовнішньоекономічною діяльністю держави;

- великомасштабним оборотом «тіньового» капіталу;
- великими непродуктивними витратами, приписками, крадіжками, втратами виробленої продукції.

Причинами дефіциту бюджету в Україні є:

1. Зменшення приросту національного доходу;
2. Збільшення бюджетних витрат;
3. Зменшення надходжень до бюджетів усіх рівнів порівняно з видатками;
4. Відсутність чіткої фінансової стратегії;
5. Інфляційні процеси.

У країнах із фіксованою кількістю грошей в обігу можуть бути застосовані три способи покриття дефіциту бюджету - жорсткіше оподаткування, емісія паперових грошей, що веде до інфляції, державні позики, які спричиняють зростання державного боргу. [6, с.126]

3. Проблеми збалансованості державного бюджету України та шляхи їх вирішення

Збалансованість бюджету - один з основоположних принципів формування та виконання бюджету, що складається в кількісній відповідності (рівновазі) бюджетних витрат та джерелами їх фінансування. Цей принцип навіть при наявності дефіциту бюджету дозволяє досягти рівності, (балансу) між сумарною величиною бюджетних надходжень (доходів бюджету та джерел покриття дефіциту) і обсягом вироблених витрат. Відсутність бюджетної рівноваги породжує незбалансованість.

Якщо витрати перевищують бюджетні надходження, бюджет в принципі не виконаний - незбалансований бюджет завідомо нереальний, незбалансованість робить його фіктивним. Складання бюджету профіцитом також небажано, оскільки ситуація пов'язана із завищеним навантаженням на економіку і зниженням загальної ефективності використання бюджетних коштів. Звідси збалансованість бюджету - обов'язкова вимога, що пред'являється до складання та затвердження бюджету. Збалансованість бюджету покликана забезпечити нормальне функціонування органів влади всіх рівнів. Незбалансованість навіть невеликої частини бюджетів призводить до затримки фінансування державних і муніципальних замовлень, до збоїв у системі кошторисно-бюджетного фінансування, породжуючи неплатежі в народному господарстві країни. Збалансованість бюджету досягається різними методами, одні з них застосовуються при формуванні бюджету, інші - за його виконання. [7, с.25]

Найкращий варіант забезпечення збалансованості бюджету - розробка бездефіцитного бюджету, в якому обсяг витрат, включаючи витрати на обслуговування та погашення державного (муніципального) боргу, не перевищує величини доходів.

Збалансування бюджету належить до ключових проблем бюджетної системи. Згідно із ст.21 Закону України «Про бюджетну систему України», «Збалансованість бюджетів, які входять до складу бюджетної системи

України, є необхідною умовою фінансово-бюджетної політики». Відповідні правові рішення з цього питання не тільки забезпечують чітке й ефективне функціонування бюджетної системи, але й визначають фактичні можливості діяльності різних органів влади. В найзагальніших рисах під «збалансуванням» необхідно розуміти забезпечення рівноваги.

В свою чергу, термін «бюджетна рівновага» означає, що бюджетні видатки покриваються бюджетними доходами. Якщо бюджетні видатки перевищують доходи, то це значить, що існує бюджетний дефіцит. У цьому випадку рівноваги немає. Якщо ж доходи вищі від податків, існує профіцит бюджету, або бюджетний надлишок. Однак цього разу можна сказати, що бюджет відзначається відсутністю рівноваги.

Отже, стан бюджетної рівноваги не означає тільки рівновагу в арифметичному розумінні, тобто коли доходи дорівнюють видаткам. Бюджет знаходиться у стані рівноваги як тоді, коли доходи дорівнюють видаткам, так і тоді, коли доходи вищі від видатків. Іншими словами, бюджетної рівноваги немає тільки тоді, коли видатки перевищують доходи, тобто має місце існування бюджетного дефіциту. [23, с.234]

Як ми можемо переконатися функції виконувани державним бюджетом багатогранні. І в цій багатофункціональності закладене внутрішнє протиріччя процесу формування бюджету. Спробуємо розкрити це протиріччя.

У силу соціальних і суб'єктивних причин держава витрачає все більше і більше фінансових засобів. Це у свою чергу викликає необхідність збільшення дохідної частини, що можна збільшити за рахунок нових надходжень у бюджет. Збільшення податкового тягара призведе до зменшення ефективності виробництва, а отже до скорочення робочих місць і збільшенню безробіття. Зниження рівня виробництва і збільшення безробіття з однієї сторони знизить дохідну частину бюджету, а з іншої сторони збільшить його видаткову частину. У такому разі утворюється замкнуте коло витрати ростуть, а прибутки зменшуються.

Дефіцит бюджету – це перевищення видатків бюджету над його доходами (з урахуванням різниці між наданням кредитів з бюджету та повернення кредитів до бюджету). Він є основним інструментом державної фінансово-кредитної політики і здатен справляти значний вплив на соціально-економічне становище країни, а також є чинником стримування або прискорення її розвитку. Саме тому при визначенні збалансованості державного бюджету доцільно оцінити відповідність дохідної та видаткової частин Державного бюджету в Україні з позиції забезпечення бюджетної безпеки, що має першочергове значення. Це впливає з того, що величина і динаміка його доходів безпосередньо визначає забезпеченість держави ресурсами для виконання покладених на неї функцій і завдань.

Рис. 3.1. Динаміка співвідношення дохідної та видаткової частини Державного бюджету України за 2010 – 2013 роки

Як свідчать дані рис. 3.1. перевищення видатків Державного бюджету над його доходами спостерігалось протягом всього досліджуваного періоду. Істотну роль у такому розриві відіграло погіршення ситуації в країні через фінансово-економічну кризу та необхідність подолання її наслідків. Таким чином, відхилення між дохідною і видатковою частинами Державного бюджету України зросло з 63 млрд. грн. у 2010 році до 64,4 млрд. грн. у 2013 році, що є негативним і свідчить про неузгодженість процесів їх планування і виконання. У 2011 році розрив між обсягом доходів Державного бюджету

України та обсягом видатків суттєво зменшився і становив 18,9 млрд. грн. [24, с.126]

Для боротьби з даним явищем застосовується ряд методів:

- кредитно-грошова емісія (монетизація);
- боргове фінансування;
- за рахунок податкової політики.

Кредитно-грошова емісія пов'язана з випуском в обіг додаткової маси грошей для фінансування саме бюджетного дефіциту. Але безконтрольна емісія грошей посилює інфляцію, погіршує стан грошового обігу, спричиняє тяжкі наслідки у сфері економічних та соціальних відносин. Унаслідок монетизації дефіциту бюджету держава може отримати сеньйораж — дохід від друкування та карбування грошей. Він виникає, якщо темпи зростання грошової маси перевищують темпи зростання реального ВВП, у результаті чого середній рівень цін збільшується і в країні починає наростати інфляція. У зв'язку з цим усі економічні агенти платять своєрідний інфляційний податок, що виникає шляхом перерозподілу частини їх доходів на користь держави через які ціни зростають. Інфляційний податок — це втрата капіталу власниками грошових коштів унаслідок інфляції. Такий метод фінансування бюджетного дефіциту є найпростішим у розв'язанні проблеми.

Покриття бюджетного дефіциту за допомогою боргового фінансування, тобто здійснення державних запозичень за рахунок випуску та реалізації державних цінних паперів (облігацій, казначейських векселів тощо) на внутрішньому та зовнішньому ринках за визначених умов, витісняє частину інвестицій із виробничого процесу, зумовлює зменшення чистого експорту, збільшення ринкової ставки відсотка і зниження споживчих видатків.

Державні цінні папери «зв'язують» частину грошових коштів населення та фінансових ресурсів підприємств, зокрема комерційних банків, які у зв'язку з цим виконують менше активних операцій, тобто згортають обсяги кредитних та інвестиційних операцій. Грошовий ринок реагує на підвищення

попиту на гроші зростанням відсоткової ставки. Це зростання призводить до скорочення приватних інвестицій, що пов'язано з виникненням так званого ефекту витіснення, який значною мірою послаблює стимулюючий ефект фіскальної політики. Ефект витіснення визначається тим, що чим більший дефіцит, тим вищий обсяг заощаджень, який використовується з метою фінансування державних видатків і тим меншою є величина коштів, доступних для фінансування інвестицій. Отже, розширення масштабу використання державних цінних паперів для покриття бюджетного дефіциту має неоднозначний вплив на економіку. [22, с.14]

По-перше, цей процес зумовлює вилучення з ринку валових заощаджень фізичних осіб і прибутків юридичних і, як наслідок, скорочення джерел фінансування інвестицій. Проблема залучення додаткових інвестицій в Україну з метою подальшого економічного зростання є найактуальнішою.

По-друге, посилюється фінансова дестабілізація, оскільки державні цінні папери стають вагомим сегментом грошового ринку, який не залишає можливостей для спрямування капіталу в менш прибуткові, але вкрай необхідні для суспільства галузі економіки.

Проблему дефіциту державного бюджету не можна вирішити лише за допомогою боргового фінансування, адже категорії «бюджетний дефіцит» і «державний борг» взаємопов'язані. Державний борг складається із суми випущених, але непогашених державних запозичень з нарахованими відсотками за час існування держави. Шляхом боргового фінансування можна зменшити величину бюджетного дефіциту, але одразу автоматично починає зростати державний борг. Як уже зазначалося, щорічний дефіцит покривається або за рахунок зростання державного боргу, або шляхом емісії грошей. Навіть бездефіцитний бюджет не свідчить про «здоровий» стан економіки, якщо держава має великий борг, тому бюджетний дефіцит завжди перебуває у центрі уваги, а величина державного боргу обмежується — за міжнародними стандартами він не має перевищувати 60 % від обсягу ВВП.

Ще одним методом фінансування бюджетного дефіциту є упровадження зваженої податкової політики. Проблема збільшення податкових надходжень до державного бюджету виходить за межі фінансування бюджетного дефіциту, оскільки вона пов'язана з проведенням комплексної податкової реформи, спрямованої на зменшення податкових ставок і розширення бази оподаткування, відповідно до концепцій економістів неокласичної школи, головним аргументом яких є те, що великі податки порушують можливості нагромадження заощаджень та інвестицій, тобто негативно впливають на економічне зростання.

Наприклад, податкова реформа у США 1981—1986 рр. здійснювалася на основі концепції А. Лаффера, розробленої у 1974 р. економістом з університету Південної Каліфорнії. Згідно з цією системою є залежність між величиною податкового тиску й обсягом податкових надходжень до бюджету, на підставі чого складено так звану криву Лаффера. [15, с.321]

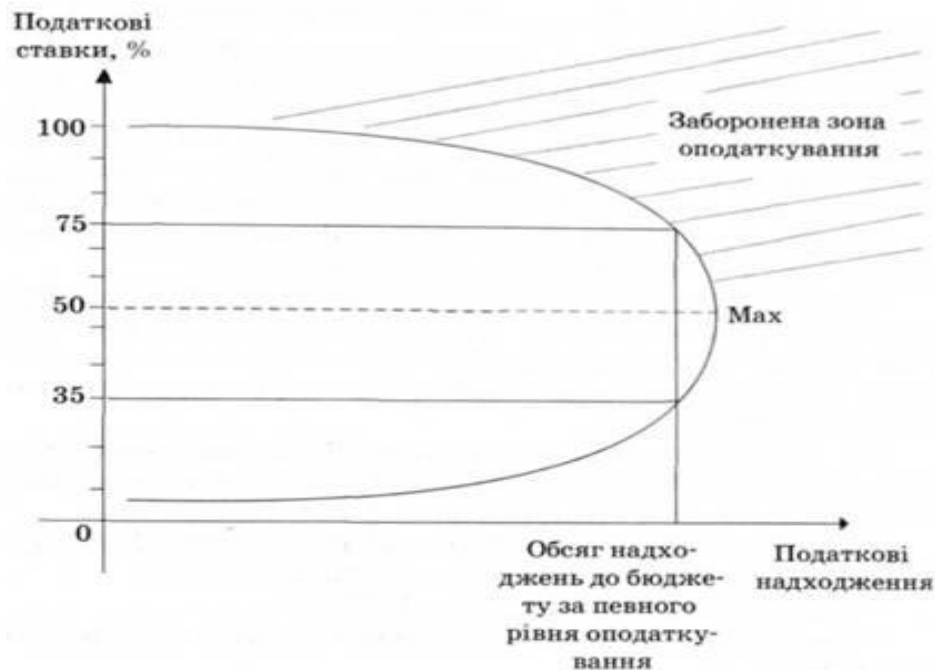

Рис. 3.2. Крива Лаффера

У процесі досліджень А. Лаффер отримав графік, на якому відображається залежність між рівнем оподаткування й обсягом надходжень до бюджету. Розрахунки свідчать, що підвищення податків до певного рівня (а саме до 50 %) сприяє збільшенню доходів бюджету до максимального

рівня, подальше збільшення ставок оподаткування зумовлює падіння податкових надходжень до бюджету, оскільки сприяє падінню ділової активності в країні: немає сенсу працювати, якщо відбирають більше ніж половину заробленого. Отже, податковий тиск у розмірі більшому ніж 50 % призводить до того, що податкові надходження починають зменшуватися й прямувати до нульової відмітки.

Наприклад, оподаткування у розмірі 75 % дає такий самий обсяг надходжень до бюджету, як і оподаткування у розмірі 35 %. Тому недоцільно збільшувати податковий тиск на платників податків, адже це спричинить тільки ухилення від оподаткування та тінізацію економіки. На Заході оподаткування понад 50 % називається забороненою зоною оподаткування.

Вплинути на бюджетний дефіцит в Україні з метою його подолання можна шляхом упровадження таких заходів:

- збільшення темпів зростання ВВП;
- зменшення витрат на утримання апарату державного управління;
- проведення адміністративної реформи;
- структурна перебудова збройних сил країни та зменшення витрат на оборону;
- системи оподаткування за методологією А. Лаффера з метою зниження податкового тиску;
- скорочення зон пільгового оподаткування;
- надання більшої самостійності місцевим бюджетам;
- перехід від фінансування економіки до її кредитування тощо.

До методів збалансованості бюджету, широко використовуваним у практиці бюджетного планування, відносяться:

- Лімітування бюджетних витрат з урахуванням економічних можливостей суспільства та обсягу доходів;
- Вдосконалення механізму розподілу доходів між бюджетами різних рівнів, адекватного розподілу видаткових повноважень між ними;
- Виявлення і мобілізація резервів зростання бюджетних доходів

- Побудова ефективної системи бюджетного регулювання та надання фінансової допомоги у сфері міжбюджетних відносин;
- Планування напрямів бюджетних витрат, позитивно впливають на зростання доходів і одночасно забезпечують вирішення соціально-економічних завдань при мінімальних витратах і з максимальним ефектом;
 - Скорочення масштабів державного сектора економіки на основі розумної приватизації державної власності;
 - Жорстка економія витрат шляхом виключення з їх складу зайвих витрат, не обумовлена крайньою необхідністю;
 - Використання найбільш ефективних форм бюджетних запозичень, здатних забезпечити реальні надходження грошових коштів з фінансових ринків.

В економічній теорії є декілька підходів до вирішення проблеми бюджетного дефіциту:

Перша концепція: бюджет повинен балансуватися щорічно. Але така політика пов'язує державі руки при вирішенні антициклічного перспективного завдання. Наприклад, економіка відчуває тривале безробіття, значить доходи населення впали і податкові надходження до бюджету скоротилися. Щоб ліквідувати бюджетні надлишки, уряд повинен:

- по-перше, знизити ставки податків;
- по-друге, збільшити урядові витрати;
- по-третє, використовувати поєднання обох підходів. Все це посилить інфляцію.

Друга концепція: Збалансування бюджету в процесі економічного циклу полягає в тому, що уряд розробляє та впроваджує антициклічну політику й водночас балансує бюджет. Економічний цикл може займати у різних країнах від чотирьох до восьми — десяти років. Дії уряду, пов'язані з протистоянням спаду, мають спрямовуватися на зниження податків, що

приведе до підвищення ділової активності, і на збільшення видатків, тим самим свідомо зумовлюючи появу бюджетного дефіциту.

У період подальшого інфляційного підйому слід збільшити податкові надходження й зменшити видатки уряду. Позитивне бюджетне сальдо, що виникне на цій основі, може використовуватися на покриття державного боргу, що з'явився у період спаду. Отже, урядові фіскальні дії мають створити позитивну антициклічну силу, яка допоможе збалансувати бюджет не на щорічній основі, а за період у декілька років. [25, с.34]

Головна проблема цієї концепції полягає в тому, що періоди підйому і спаду можуть бути неоднаковими за глибиною та тривалістю, тоді завдання стабілізації економіки суперечить завданням збалансування бюджету під час циклу. Наприклад, якщо процес занепаду економіки буде тривалим, а період підйому коротким, це спричинить появу великого дефіциту в період спаду, незначне або зовсім ніяке позитивне сальдо у період розквіту, таким чином, зумовить виникнення циклічного дефіциту бюджету.

Третя концепція: метою державних фінансів є забезпечення збалансованості чи не бюджету, а економіки. Головне для уряду - підтримувати макроекономічну стабільність. Для досягнення цієї мети можна вводити будь-який дефіцит. Кожна з цих концепцій має сильні і слабкі сторони. Фінансова політика в нашій країні орієнтується на першу концепцію. Якщо ж уникнути дефіциту бюджету не вдається, навіть вичерпавши повністю звичайні джерела фінансування, то для збалансованості бюджету доводиться вдаватися до різних форм запозичень, що вимагає мінімізації розмірів дефіциту бюджету на всіх стадіях бюджетного процесу.

ВИСНОВКИ

Бюджет - складна економічна категорія. Як економічна категорія, державний бюджет являє собою систему економічних відносин, що складаються в суспільстві в процесі формування, розподілу, та використання централізованого грошового фонду країни, призначеного для задоволення суспільних потреб. Важливою є роль бюджету у розподілі сукупного суспільного продукту та національного доходу. В бюджеті країни акумулюється значна частина новоствореної вартості - національного доходу, розподілюваного і перерозподілюваного у відповідності з ринковими законами суспільного розвитку для забезпечення розширеного відтворення та задоволення загальнодержавних потреб.

З точки зору перспектив формування бюджету, основною закономірністю відтворення в умовах ринку повинна стати тенденція збільшення фонду нагромадження при розподіленні національного доходу України. Це дозволить здійснити більш ціленаправлену інвестиційну політику, укріпити матеріально-технічну базу виробництва і тим самим збільшити дохідну частину державного бюджету України.

Найважливіше призначення бюджету - це створення матеріальної основи для реалізації державою своїх функцій: економічної, соціальної, політичної та оборонної.

Сутність державного бюджету як економічної категорії реалізується через його функції: розподільчу, контролюючу, забезпечення існування держави. В умовах реформування економіки України, пов'язаної з функціонуванням різних форм власності, виникає потреба перегляду характеру і змісту бюджетних відносин. На сьогоднішній день виникають труднощі як із формуванням централізованого фонду коштів держави, так і з його використанням. Ці труднощі зумовлені недосконалістю законодавства України, традиційними, застарілими підходами організації бюджетних відносин. У такій ситуації командно-адміністративні методи управління повністю не вдалося усунути, а нові перебувають на стадії становлення.

Зумовлено це повільним процесом реформування системи власності, що докорінно впливає на зміст розподільного і перерозподільного процесів в Україні. [3, с.63]

Економічне оновлення об'єктивно потребує зміцнення державного бюджету як основного важеля ефективного розвитку господарства країни, що прагне до соціально орієнтованої економіки. Акумуляція у бюджетній системі значних грошових фондів створює можливість для забезпечення рівномірного розвитку економіки та культури на усій території країни. Бюджет є могутнім інструментом державного управління.

Значення державного бюджету обумовлено не лише обсягом коштів, які зосереджені в ньому. В безпосередньому взаємозв'язку з бюджетом і під його впливом функціонують усі інші ланки фінансової системи.

Наявність бюджету створює можливість для маневрування при розподілі коштів на потреби суспільства з урахуванням їхньої пріоритетності протягом певного проміжку часу.

Функціонування бюджету відбувається за допомогою особливих економічних форм - доходів і видатків. Доходи і видатки бюджету - це об'єктивні категорії, кожна з яких має специфічне суспільне призначення: доходи служать фінансовою базою діяльності держави, видатки - задовільняють загальнодержавні потреби.

В процесі роботи над другим розділом даної курсової, я проаналізувала стан і розвиток державного бюджету України за період з 2011 по 2015 рік і визначила, що наша держава ще не спроможна спланувати такий бюджет, який би став реальністю. А було б зовсім добре, якби за підсумками року його було перевиконано, адже хоч і з кожним роком бюджетний дефіцит скорочується, він все ж таки присутній. Ще одна негативна риса стану бюджету – наявність державного боргу, в нашій державі він дуже значний.

В третьому розділі даної роботи я запропонувала комплекс заходів для подолання дефіциту і визначила проблеми збалансованості державного бюджету і запропонувала шляхи їх подолання, поліпшення нормативно-

правової бази, вдосконалення всієї системи бюджетного планування, запровадження досконалої бюджетної статистики, розробка системи оцінки ефективності використання бюджетних коштів та інші. Запропоновані заходи дадуть змогу забезпечити використання бюджету як дієвого важеля реалізації державної економічної стратегії. [12, с.235]

У майбутньому роль державного бюджету у соціальних процесах зростатиме. Обумовлено це тим, що саме бюджетні кошти у сукупності з позабюджетними фондами є фінансовим підґрунтям для здійснення соціальних перетворень, переходу на новий рівень соціального обслуговування населення. Крім того, державний бюджет покликаний усувати соціальні наслідки розшарування громадян за їхніми матеріальними статками, що викликано переходом до ринкових умов господарювання.

Список використаної літератури

1. Бюджетний кодекс України, ВВР, 20015, N 37-38, ст. 189
2. Буковінський С.А. Шляхи розвитку бюджетної системи України // Фінанси України. – 2005. - №9. - С. 3-9.
3. Василик О.Д., Павлюк К.В. Бюджетна система України: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури. – 2011. – 544 с.
4. Організація виконання державного бюджету // Фінанси України. – 2014. - №5. – с. 37-45
5. Д'яконова І.І. Бюджетний дефіцит і його регулювання в перехідній економіці України. / Ірина Іванівна Д'яконова. – Суми, 2015, С. 29-33.
6. Свереда Н. І. Основні проблеми та напрямки подолання бюджетного дефіциту в Україні. – Київ, 2014, С. 22-30.
7. Короневський В.К. Основні принципи формування зведеного бюджету України / В. К. Короневський // Фінанси України.- 2006. - № 8,10 с.
8. Газета все про Бухгалтерський облік 20 вересня 2014 р. - № 4, С. 4-5
9. Мельничук С. Державному бюджету економічне обґрунтування // Фінанси України. – 2006. - №6. – С.14-27.
10. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України: Навч. посіб. - К.: Знання-Прес, 2006. - 607 с.
11. Постанова ВРУ «Про звіт про виконання Закону України Про Державний бюджет України» від 05.04.2014 №71
12. Хохлов М. Л. Державний бюджет США: сучасні тенденції структурних змін / М.П. Хохлов // Фінанси України. — 2003. — № 4. — С. 117—120.
13. Державний бюджет і бюджетна стратегія, 2012-2014. Стабілізація та сталий розвиток в умовах реформування економіки України : [монографія] / за заг. ред. М. Я. Азарова. - К. : Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. управління", 2011. - Ч. 2. - 702 с .

14. Януль І.Є. Бюджетна політика України: проблеми та перспективи // Фінанси України, - 1998. - №2. - С. 48-51.
15. Сладкевич В.П. Методичні рекомендації щодо підготовки та оформлення курсових робіт. – К.: МАУП, - 1999. – 16 с.
16. Мітюков І. О. Державний бюджет України і бюджетна політика в 1998 році // Фінанси України, - 1998. - №3, - С. 26-36.
17. Заблоцька О. Поняття та зміст бюджету України // Право України. - 2007. - № 2. - С. 52-55.
18. Лешкевич В.В. Структура державного бюджету країни. Бюджетна система // Економіка в школах України. - 2007. - № 4. - С. 11-12
19. Литвин В. Державний бюджет як дзеркало національної економіки // Голос України. - 2014. - 1 листопада. - С. 1-3
20. Сова О. Ю. Сутність та види дефіциту державного бюджету // Фінанси України. - 2005. - № 9. - С.20-24.
21. Чернадчук В. Закон про державний бюджет як суб'єкт бюджетних правовідносин // Підприємництво, господарство і право. – 2009-2014. - № 12. - С. 110-114
22. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика). — К.: НІОС, 2000. - 28 с.

Додатки

Додаток А

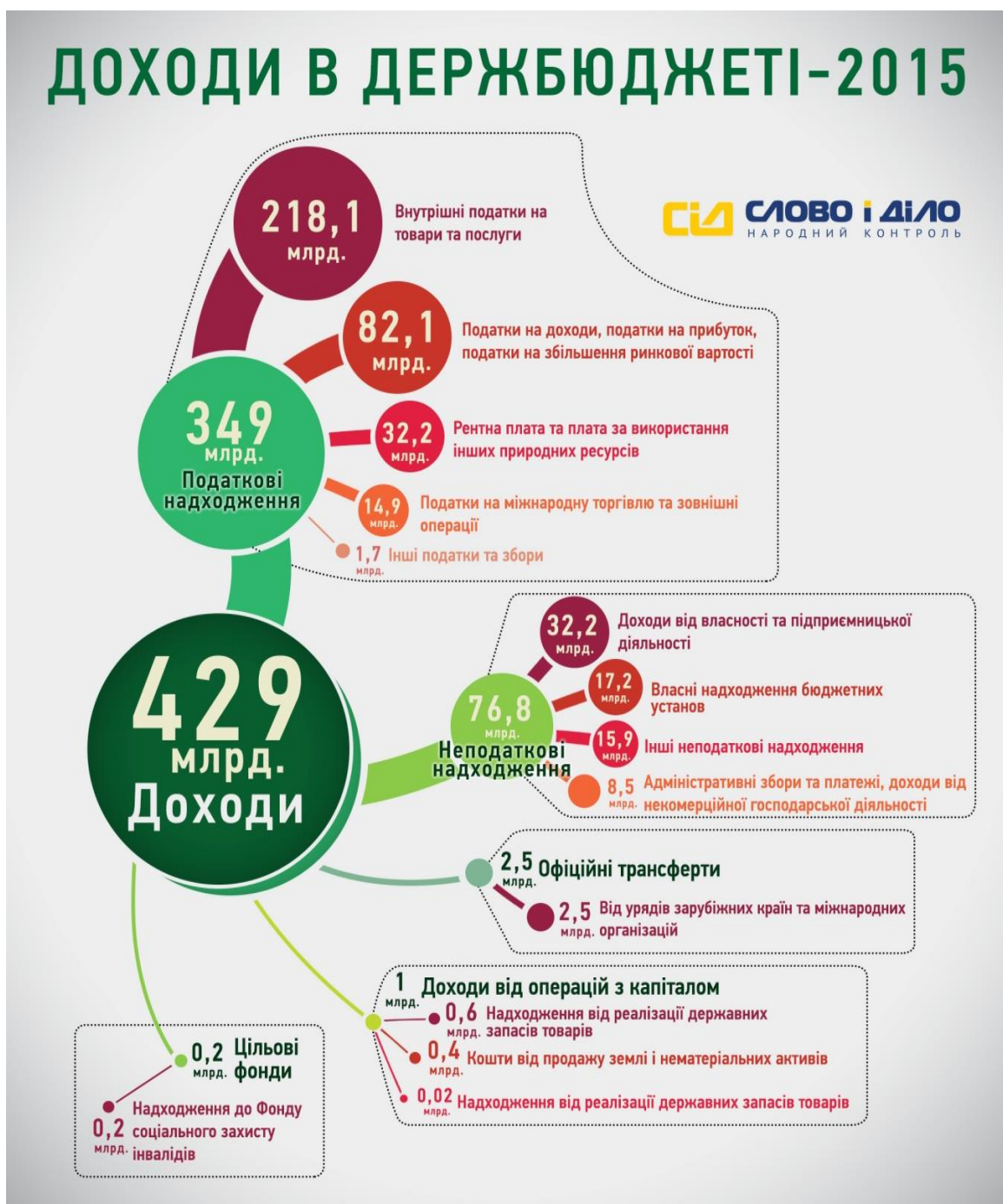

Рис. А.1. Доходи в Держбюджеті 2015

Бюджет–2014 в цифрах

392,4 – доходы
млрд грн

459,9 – расходы
млрд грн

71,6 – дефицит бюджета
млрд грн

92,272 – Минсоцполитики

87,350 – Пенсионный фонд

25,168 – Минобразования и науки

18,384 – МВД

14,559 – Минобороны

9,873 – Министерство здравоохранения

7,678 – Минагрополитики

5,622 – Минюст

3,201 – Генпрокуратура

2,572 – Министерство культуры

1,348 – Минэкономразвития и торговли

0,971 – МИД

4,3%

Инфляция

3%

Рост ВВП

Минимальная зарплата

с 1 января – **1218** грн

с 1 июля – **1250** грн

с 1 октября – **1301** грн

Минимальная пенсия

с 1 января – **949** грн

с 1 июля – **974** грн

с 1 октября – **1014** грн

Прожиточный минимум

с 1 января – **1176** грн

с 1 июля – **1207** грн

с 1 октября – **1256** грн

Рис. Б.1. Бюджет 2014 в цифрах

Доходи Державного бюджету-2015, млрд грн

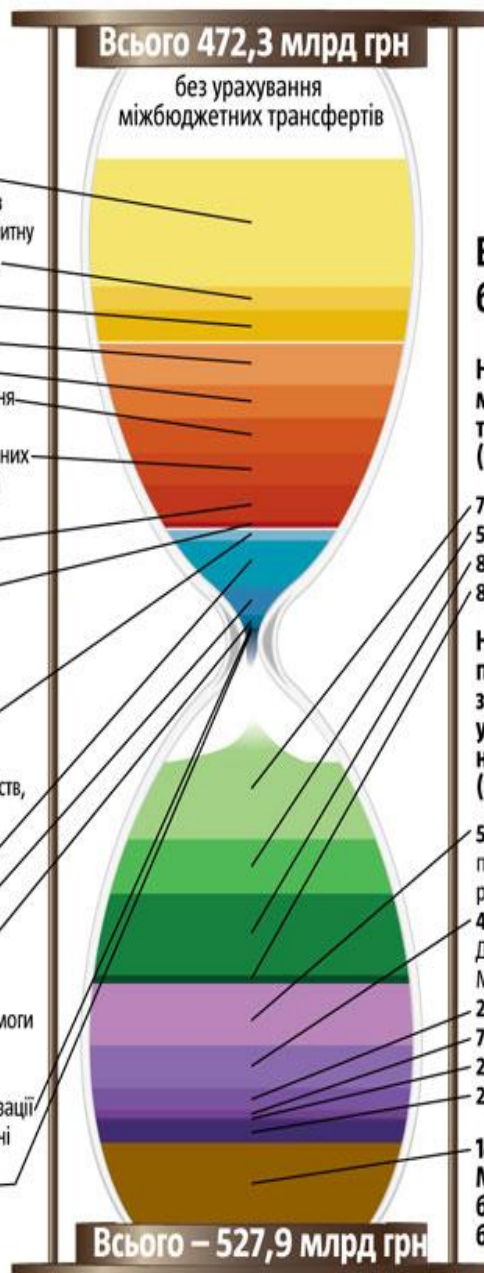
Податкові надходження (всього 365,6), з них:

- 181,9 – податки на імпорт у т.ч.
- 126,4 – податок на додану вартість з ввезених на територію України товарів
- 23,5 – акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів
- 31,5 – ввізне мито

- 42,3 – податок на доходи фізичних осіб
- 32,9 – податок на прибуток підприємств
- 34,8 – рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів
- 31,4 – податок на додану вартість з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) за винятком коштів на відшкодування експортерам
- 36,5 – акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів
- 6,3 – інші податкові надходження

Неподаткові надходження (всього 100,5), з них:

- 4,6 – частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних підприємств та дивіденди на акції господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність
- 65,4 – кошти, що перераховуються НБУ
- 18,2 – надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством
- 11,1 – інші неподаткові надходження
- 3,7 – надходження в рамках програм допомоги ЄС та від інших урядів зарубіжних країн і міжнародних організацій
- 1,5 – конфісковані кошти та кошти від реалізації конфіскованого майна, які були привласнені корупційними методами
- 1,0 – інші доходи

Видатки Державного бюджету-2015, млрд грн

На соціальні функції (на освіту, медицину, пенсійний фонд та інші соціальні програми) (всього 220,0), з них:

- 77,1 – на освіту
- 54,2 – на медицину
- 80,9 – пенсійний фонд
- 8,3 – інші соціальні витрати

На державні функції (безпека, правоохоронна та судова система, зовнішня політика, державне управління, інфраструктура, наука та культура тощо) (всього 158,0), з них:

- 58,0 – на Міністерство оборони, Нацгвардію, Державну прикордонну службу, СБУ, Головне управління розвідки МО та Службу зовнішньої розвідки (СЗР)
- 40,3 – на МВС (без прикордонників та Нацгвардії), Державну службу охорони, прокуратуру, суди, Мін'юст, Державну фіскальну службу
- 20,8 – Державтодор
- 7,2 – на науку та культуру
- 2,2 – МЗС
- 21,2 – інші органи влади

146,1 млрд – загальнодержавні видатки Мінфіну (обслуговування державного боргу, дотації і субвенції місцевим бюджетам, резервний фонд тощо)

Рис. В.1. Доходи державного бюджету 2014

Додаток Г

Додаток Г.1.

Рис. Г.1. Стара та нова модель державних видатків

Додаток Г.2.

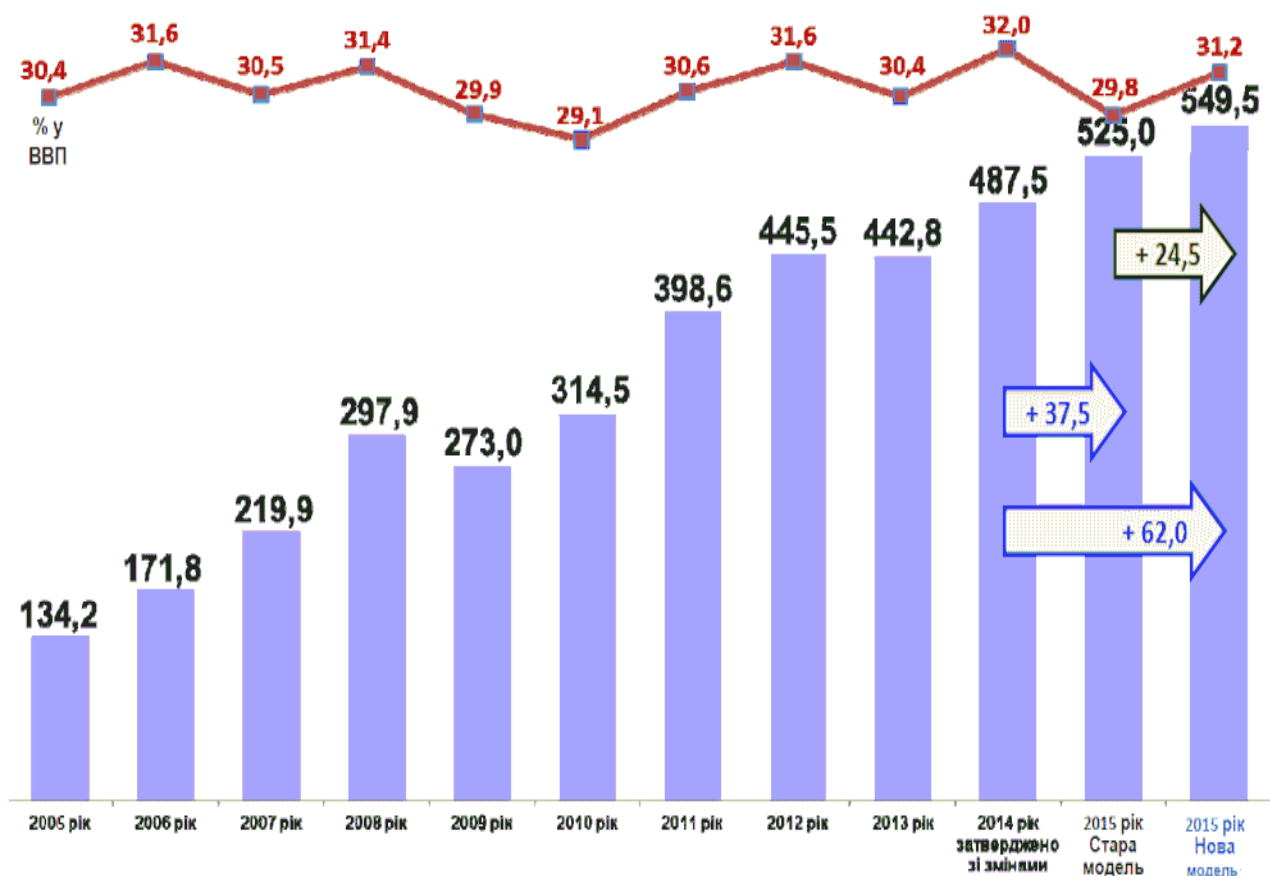

Рис. Г.2. Динаміка надходжень до Зведеного бюджету України за 2005- 2015 роки

Додаток Е

Додаток Е.1.

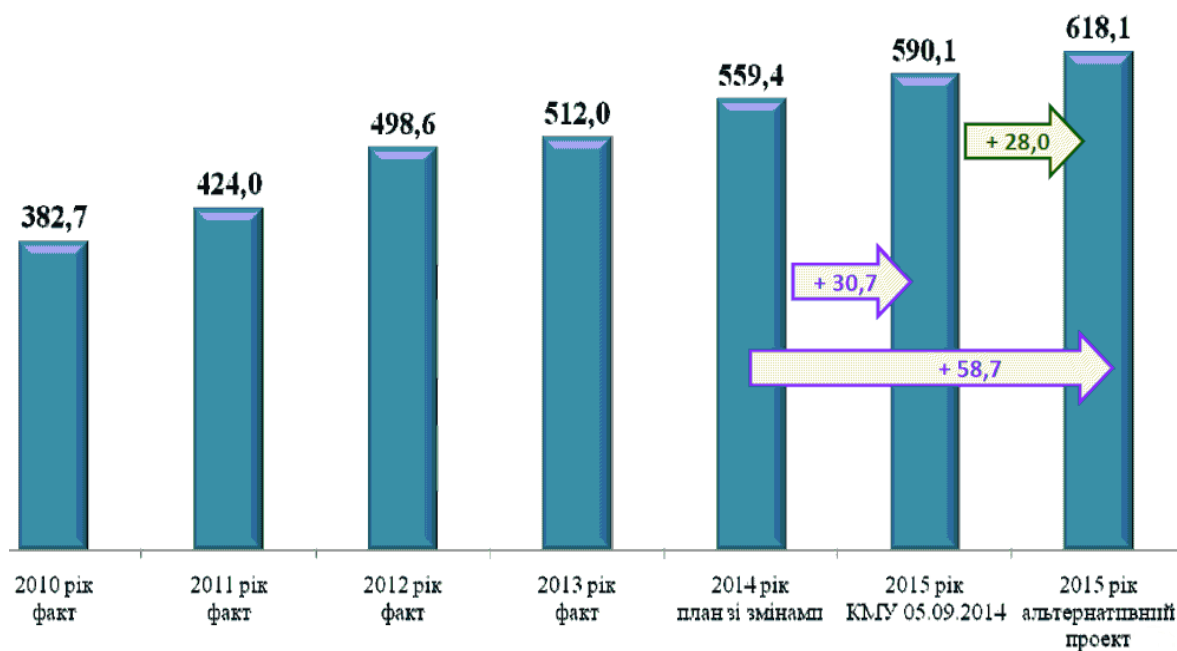

Рис. Е.1. Видатки та надання кредитів Зведеного бюджету України за 2010-2015 рр.

Додаток Е.2.

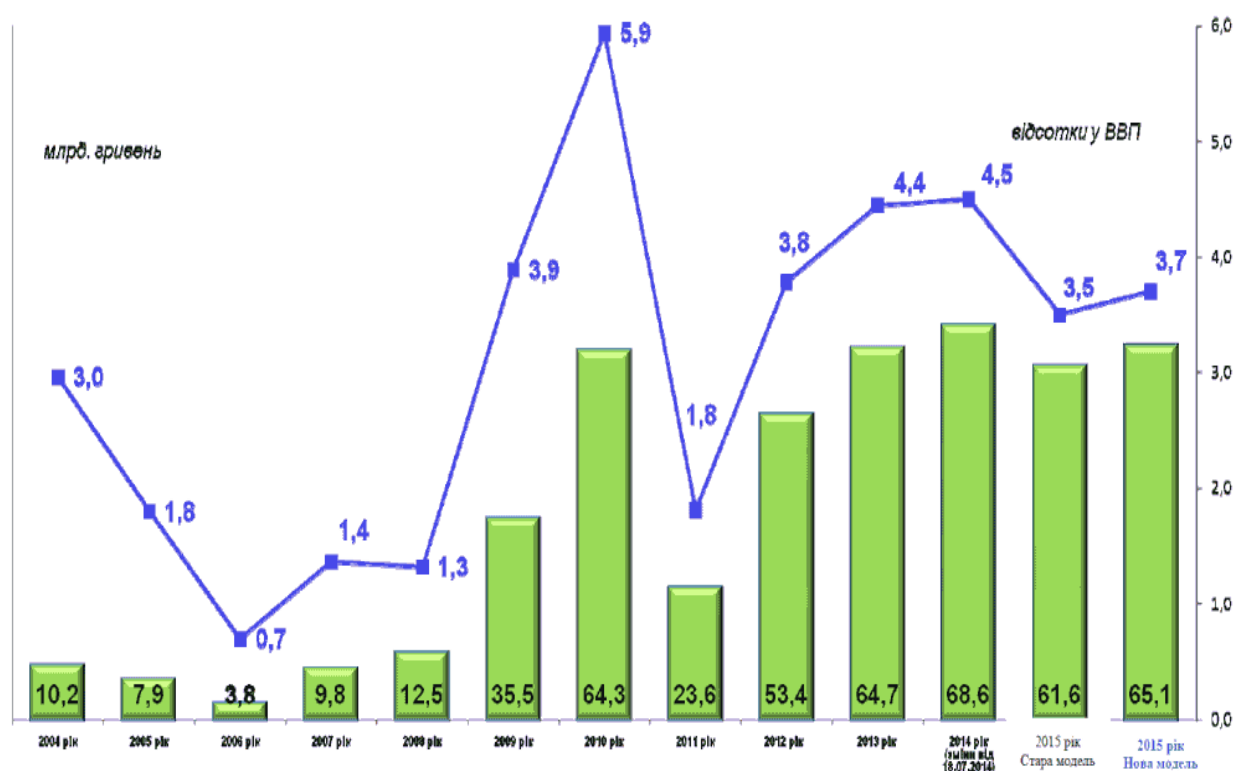

Рис. Е.2 . Дефіцит Державного бюджету України у 2004 - 2015 рр.

Додаток Є

Додаток Є.1.

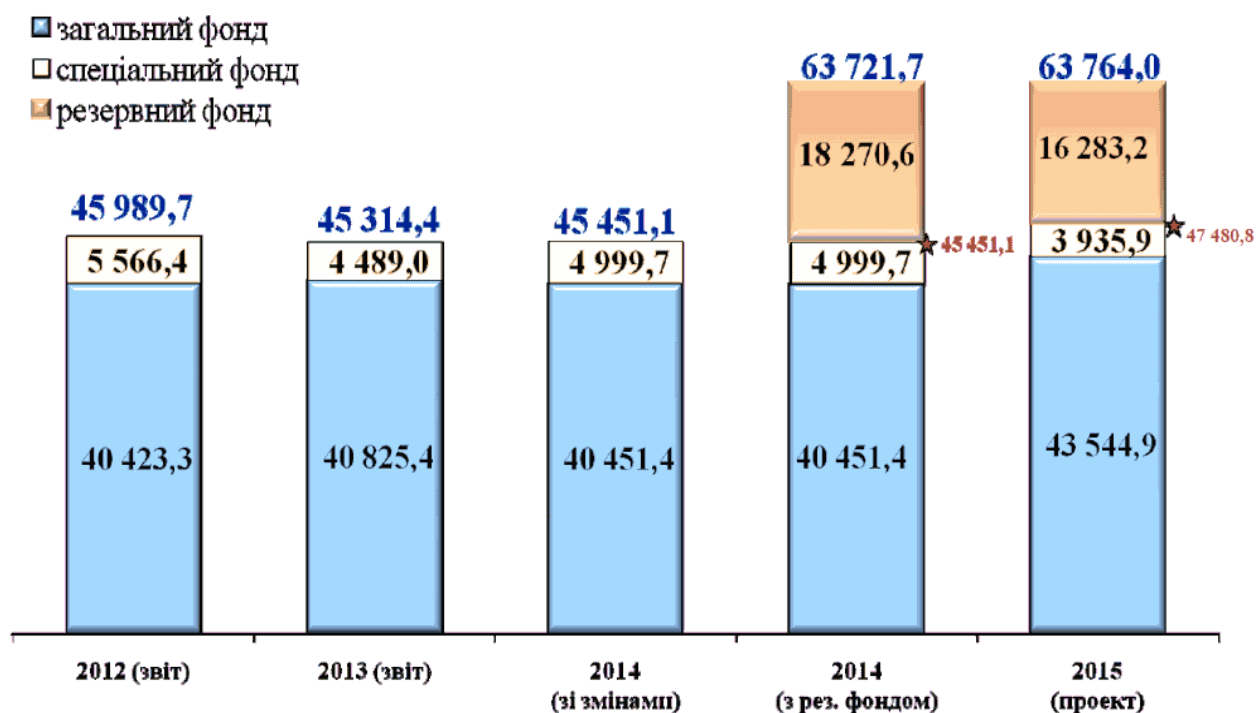

Рис. Є.1. Видатки на оборону та безпеку (загальний, спеціальний та резервний фонди)

Додаток Є.2.

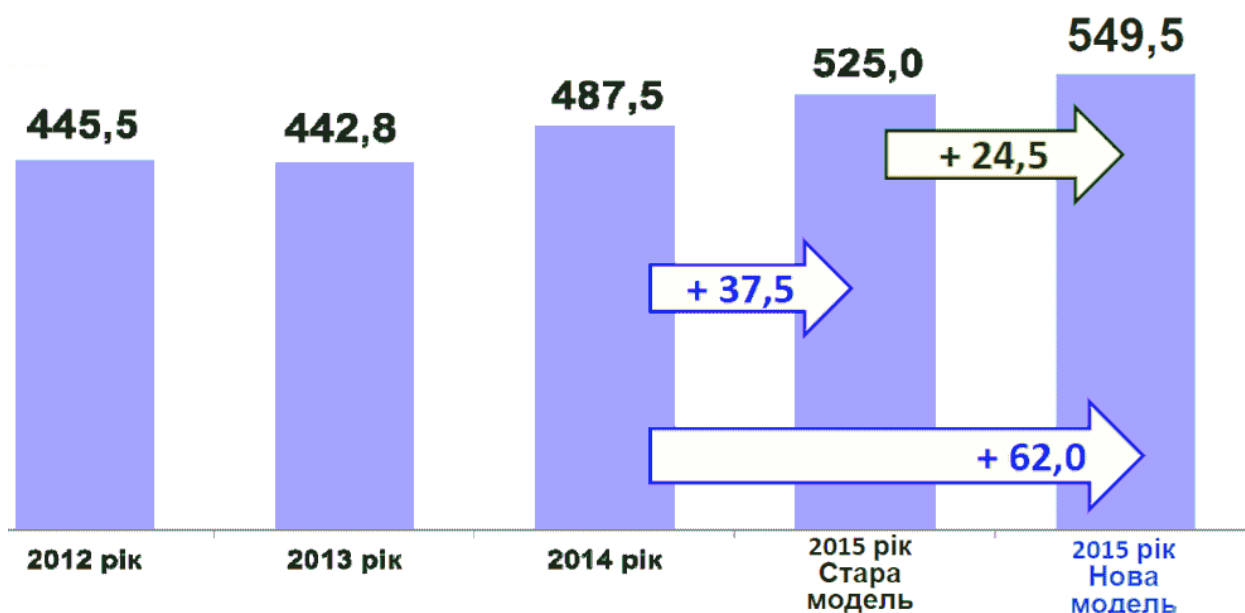

Рис. Є.2. Динаміка надходжень до Зведеного бюджету України за 2012 - 2015 роки

Advego Plagiatus 1.3.1.7 *

Файл ПРАВКА Проверка уникальности Справка

Адрес: | Игнорировать домены:

Вступ Державний бюджет - це невід'ємний атрибут кожної країни та важливий інструмент реалізації економічної та соціальної політики. Виходячи з реалій сьогодення особливої актуальності набуває проблема побудови досконалої та ефективної системи формування дохідної та видаткової частини державного бюджету враховуючи їх структуру для ефективного розвитку національної економіки. Вагомий внесок у вивченні питань визначення сутності, функцій, аналізу державного бюджету зробили такі вчені-економісти, як О.Д. Василик, Л.К. Воронова, Г. Дворецька, М.В. Карасьова, В. Лобода, О.А. Музика, О.Ю. С

еменова та інші. Варто зазначити, що вказані автори мають різні погляди щодо тлумачення поняття бюджету, а тому актуальним є поглиблене дослідження сутності бюджету, що дасть можливість учасникам бюджетних правовідносин однаково розуміти його правову і економічну природу, призначення державного бюджету. [4, с. 51] Актуальність даної теми полягає в тому, що саме з допомогою бюджету держава надає суспільству унікальні блага й послуги, які істотно впливають на рівень добробуту та якість життя: оборона країни, національна безпека й правопорядок, благоустрій, захист довкілля, освіта, охорона здоров'я, наука, культура тощо. Бюджет є унікальним інструментом здійснення економічної політики, яким не

Редактор текста

[20:51:32] **Найдено 13% / 0% совпадений всего**
 [20:51:32] Проверено документов: 6186 / Всего найдено: 6754 документов
 [20:51:35] Символов: 53514 / Слов: 6870 / Символов в словах: 44571
 [20:51:37] **Уникальность текста 87% / 100%. Удовлетворительная уникальность текста.**

Журнал

Вагомий внесок у вивченні питань визначення сутності, функцій, аналізу державного бюджету зробили такі вчені-економісти, як О.Д. Василик, Л.К. Воронова, Г. Дворецька, М.В. Карасьова, В. Лобода, О.А. Музика, О.Ю. С

Проверка документа

Информация:
 Уникальность текста 87% / 100%. Удовлетворительная уникальность текста.

ОК Отмена Блокировка